

Per e-mail

Onze referentie
AK/LL/221003

Uw referentie

Datum
3 oktober 2022

Onderwerp
Brandbrief – een urgente oproep voor het behoud van de
bevolgen a(n)ios

Doorkiesnummer
088 - 13 44 122

Geachte Stakeholders in de zorg,

Met deze brandbrief willen wij de noodklok luiden omdat we ons grote zorgen maken over de (mentale) gezondheid van de a(n)ios in de (intramurale) gezondheidszorg in Nederland. Uit onze nieuwste cijfers blijkt dat het aantal a(n)ios met burn-outklachten hoger is dan ooit. Een op de vier a(n)ios heeft klachten passende bij een burn-out, waar dit twee jaar geleden nog 14% was. Wij doen hiervoor een aantal verbetervoorstellen en roepen u op om hier snel een passend vervolg aan te geven, om zo de toekomst van de zorg te bewaken.

Als De Jonge Specialist (DJS) staan wij voor een nieuwe generatie van bevolgen en toekomstbestendige medisch specialisten. DJS komt als onafhankelijke organisatie op voor een gezond en veilig werk- en opleidingsklimaat waar kwaliteit en individuele ontwikkeling voorop staan. Om een beeld te krijgen van hoe het werk- en opleidingsklimaat voor a(n)ios eruitziet, zetten wij tweejaarlijks de Nationale a(n)ios Gezond en veilig werken enquête uit in Nederland. In het kader van deze missie en visie en naar aanleiding van de meest recente enquête, is het dan ook dat wij deze brandbrief sturen. Om de hierna geschetste problemen het hoofd te kunnen bieden, is in onze ogen een gezamenlijke aanpak nodig. Om die reden schrijven wij u ook in gezamenlijkheid aan.

Voor de derde editie op rij krijgen wij duidelijke signalen vanuit onze achterban dat de mentale gezondheid van jonge artsen in toenemende mate onder druk staat. Uit ons onderzoek onder meer dan 1500 a(n)ios blijkt dat:

- 24% van de a(n)ios klachten ervaart passende bij de diagnose van een burn-out, ondanks dat 78% persoonlijke begeleiding ontvangt en dat 97% trots is op het vak;
- 26% van de aios overweegt te stoppen met de opleiding, veelal wegens een sterk verstoorde werk-privé balans en een slecht banenperspectief;
- er structureel wordt overgewerkt, gemiddeld 30 uur per maand, en 67% wordt hier op geen enkele wijze voor gecompenseerd;
- bij 74% geen vervanging wordt geregeld in het geval van langdurige uitval waardoor de werkdruk onder a(n)ios nog verder oploopt;
- 22% van de aios in perifere ziekenhuizen nog steeds een onjuist 38+10 contract krijgt wat expliciet bedoeld is voor aios. Een 38+10 contract voor aios is in strijd met de cao;
- In ziekenhuizen waar het 38+10 contract van aios is gecorrigeerd, ervaart 54% van de aios een hogere werklast doordat zij voor de vrijgekomen bedrijfsvoering worden ingezet;
- 32% van de a(n)ios te maken heeft met ongewenst gedrag van patiënten en/of collega's.

De resultaten van de enquête schetsen een duidelijk beeld; de jonge arts is bovenal trots op het vak en meer dan bereid om zich hard in te zetten en waar nodig overuren te maken om de kwaliteit van zorg te leveren. Maar de rek is eruit. Ondanks dat a(n)ios persoonlijke begeleiding krijgen hoe om te gaan met de hoge werkdruk en het bewaken van de werk-privé balans, zorgen de werkomstandigheden voor deze negatieve tendens. A(n)ios worden niet gecompenseerd voor overwerk, worden niet vervangen bij langdurige uitval en de bedrijfsvoering wordt structureel boven zowel de opleiding van de aios als de gezonde werkomgeving van a(n)ios gesteld. Daarnaast zien we een zorgelijke trend van meerdere openstaande vacatures voor anios verspreid over Nederland, over specialismen en zowel in academische centra als perifere ziekenhuizen; die zorgen voor extra werkdruk voor de bestaande groep a(n)ios.

Het gebrek aan structurele oplossingen en compensatie, alsmede een afnemende interesse vanuit basisartsen om te werken in de intramurale gezondheidszorg, dreigt een domino-effect teweeg te brengen met toenemende tekorten op de werkvloer. Dit zal uiteindelijk ten koste gaan van de zorgprofessionals zelf, maar vooral ook ten koste van de kwaliteit van de patiëntenzorg. We moeten met elkaar een gezondere werkomgeving creëren als we nu en in de toekomst gezonde en bevlogen zorgprofessionals willen.

In het Integraal Zorgakkoord wordt terecht veel aandacht besteed aan het behoud van de beschikbare zorgprofessionals om de zorg voor iedereen kwalitatief goed, toegankelijk en betaalbaar te houden. Dit door werkplezier te vergroten, aandacht te hebben voor een veilige werkomgeving en de fysieke en mentale gezondheid van de zorgprofessionals, en blijvende aandacht te hebben voor nieuwe instroom. Dit is ook van toepassing op de a(n)ios van nu en de urgentie is daarom groter dan ooit. Daarom vragen wij:

aan alle Centrale Opleidingscommissies en leerhuizen:

Ga actief het gesprek aan over het mentale welzijn van de a(n)ios en een veilig werk- en opleidingsklimaat te waarborgen. 80% van de a(n)ios bespreekt twijfels, ongepast gedrag en onjuiste contracten niet uit eigen initiatief. Wees dus een actieve mentor voor de a(n)ios en neem het op voor uw jonge collega. Besef daarbij dat elke a(n)ios zich in een meer kwetsbare positie bevindt dan u wellicht denkt. Een interne klokkenluider kan juist structurele verbetering bieden, maar wordt helaas zelden gewaardeerd laat staan adequaat beschermd. Denk na over een structurele oplossing om de werkdruk beter te verdelen onder een steeds kleiner wordende groep arts-assistenten, zonder dat dit ten koste gaat van de opleiding.

aan alle Raden van Bestuur:

Zorg dat de cao daadwerkelijk wordt nageleefd. Stop met het aanbieden van 38+10 contracten voor de anios in perifere ziekenhuizen en zorg dat de vakgroepen op formatie zijn. Verplaats niet de bedrijfsvoering naar de aios, daar is de opleiding en beschikbaarheidsbijdrage niet voor bedoeld. Anios trekken niet snel aan de bel, omdat ze zich niet veilig voelen om dit bespreekbaar te maken en verzoeken tot correcte contracten worden afgewezen. Geen signalen krijgen betekent dus niet dat er in uw instelling niets aan de hand is.

Wees een goede werkgever; verplicht het registreren van overuren en biedt de cao-conforme compensatie. Zorg dat langdurige uitval van a(n)ios wordt opgevangen. En zorg dat er voldoende a(n)ios worden aangesteld zodat de kwaliteit van zorg hoog blijft, de opleiding van aios niet in het gedrang komt ten gunste van de bedrijfsvoering en er een gezonde werk-privé balans kan bestaan.

aan de NFU en de NVZ:

Maak passende afspraken aan de cao-onderhandelingstafels. Zorg voor goede arbeidsvoorwaarden die niet alleen op papier maar ook in praktijk worden nageleefd. Houdt als overkoepelende instantie toezicht op de naleving van gemaakte afspraken en spreek uw leden aan op onjuistheden zoals bijvoorbeeld de 38+10 constructie voor anios in perifere ziekenhuizen en het niet registreren van overuren. Biedt een interne klokkenluider waardering en bescherming, juist zij kunnen structurele verbetering bieden maar helaas worden zij zelden gewaardeerd laat staan adequaat beschermd.

aan minister dr. Ernst Kuipers en het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport:

Zorg dat de Nederlandse gezondheidszorg (weer) bij de top van de wereld hoort. Laat de zorgprofessional zijn werk doen en stop met het continu naleven van meer efficiëntie. Het gelijk houden van de kwaliteit en kwantiteit van zorg, tegen lagere kosten en toenemende mate van bureaucratie gaat ten koste van het kostbare zorgpersoneel. Hoewel wij begrijpen dat de kosten op macro-economisch niveau moeten worden beheerst, is het behoudt van een gezonde samenleving evenzo belangrijk voor de koopkracht en economie. De patiënt kan niet op 1 blijven staan als zorgprofessionals hun werk niet op een gezonde manier kunnen uitvoeren. Wees daarom proactief in het schrappen van onnodige bureaucratische eisen, kies voor een investering in de zorgprofessional en overweeg welke beleidskeuzes u wilt maken; de zorgprofessional kan niet dezelfde kwaliteit en kwantiteit aan zorg blijven bieden, zeker niet met nog minder personeel.

Concluderend vragen wij, aan allen die positieve verandering voor de a(n)ios teweeg kunnen brengen, dringend om actie. Alleen samen kunnen we een gezondere werkomgeving creëren waarmee we nu en in de toekomst gezonde en bevlogen zorgprofessionals houden.

Wij verwijzen u graag naar de bijlage voor het uitgebreide rapport. Graag verzoeken wij u ook om een gesprek om het onderzoek nader toe te lichten en voorstellen voor verbetering te bespreken. In afwachting van niet alleen uw antwoord maar bovenal uw acties,

met vriendelijke groet,

Het Bestuur van De Jonge Specialist